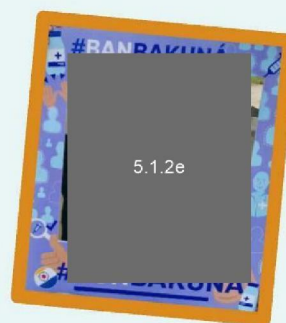
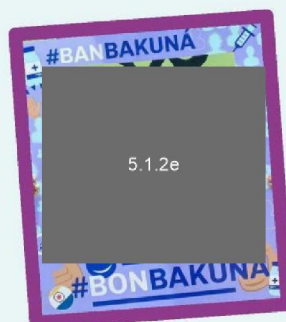
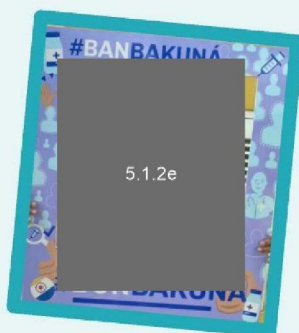
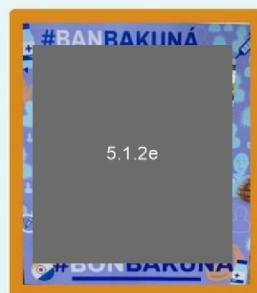
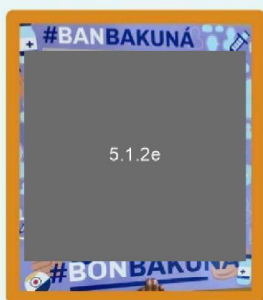
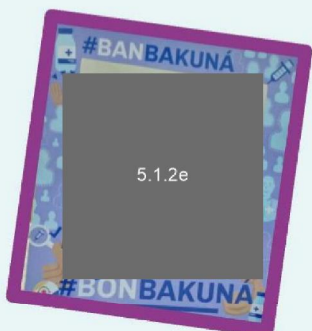
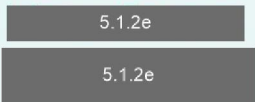
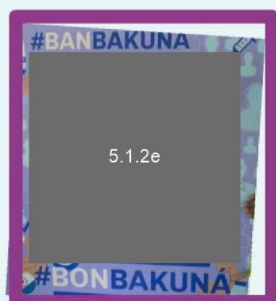




COVID-19 Vaccinatieprogramma BONAIRE

Een terugblik op het grootschalig
vaccinatieprogramma van Bonaire
gedurende januari t/m juli 2021.





Voorwoord

De feestdagen eind 2020 leidden op Bonaire tot een flinke opleving van het aantal COVID-besmettingen. Nauwelijks was dat tot bedaren gebracht of de Britse variant deed zijn intrede en leidde tot een zorgelijke situatie. Gedragsmaatregelen en bron- en contactonderzoek waren niet meer toereikend om deze crisis het hoofd te bieden. De beperkte capaciteit in het ziekenhuis kon de vraag niet meer aan. Gelukkig kwam er in die tijd een nieuw belangrijk middel beschikbaar: de COVID-19 vaccinatie.

In dit magazine geven we een beeld van de vaccinatiecampagne op Bonaire. Wat komt er op zo'n eiland allemaal bij kijken? Hoe vergroot je de vaccinatiebereidheid? Wat waren knelpunten en waardoor ging het goed?

'We' zijn **5.1.2e**, die tegen het einde van haar beroepsloopbaan onverwacht **5.1.2e** van de GGD Bonaire werd, en **5.1.2e** die als **5.1.2e** vanuit de studie Global Public Health onverwacht een belangrijke bijdrage kon leveren aan het vaccinatieproces als start van haar beroepsloopbaan.

5.1.2e was als **5.1.2e** verantwoordelijk voor alle GGD-taken inclusief de COVID-bestrijding. Zij is intensief betrokken geweest bij de strategie en de operationele aspecten van het vaccinatieprogramma. Dit laatste betrof vooral de personele zaken, de aanmelding en het registratieproces. **5.1.2e** is als **5.1.2e** veel betrokken geweest bij het registratiesysteem en het verbeteren van het aanmeldproces. Verder zorgde zij voor de analyse van vaccinatiedata en was ze nauw betrokken bij het uitgifteproces van de vaccinatiebewijzen.

We lopen het vaccinatietraject langs van januari tot en met juli 2021. Het vaccineren is dan nog niet afgerond. De vaccinatie van de 12 tot 18-jarigen is dan net gestart en de roep om een derde prik zwelt aan. Maar er is een hele grote slag gemaakt: in juli is 80% van de volwassen doelgroep minimaal één keer gevaccineerd. In dit magazine beginnen we met een kort overzicht van de organisatie van zorg op Bonaire en een aantal feiten. Dan volgt het vaccinatieverhaal van Bonaire zoals door ons ervaren, opgedeeld in zes hoofdstukken. Tot slot vatten we samen: wat waren de grootste uitdagingen en wat waren de belangrijkste succesfactoren?



INHOUDSOPGAVE

<i>ORGANISATIE ZORG BONAIRE</i>	4
<i>BEVOLKING BONAIRE</i>	5
1. DE BEGINSITUATIE	6
2. DE VOORBEREIDING	7
3. DE START	10
4. DE OPSCHALING	13
5. PRIK ZOEKT MENS	16
6. PROGRAMMA UITBREIDING	19
DE GROOTSTE UITDAGINGEN	20
DE BELANGRIJKSTE SUCCESFACTOREN	21
NAWOORD	22



HO DEPORTIVO
"JORGE NICOLAAS"



ORGANISATIE ZORG BONAIRE

Sinds 10-10-10 hoort Bonaire bij Nederland, evenals Saba en Sint-Eustatius. Ze hebben de status van 'bijzondere gemeente', ook wel Openbaar Lichaam genoemd. Nederland heeft als taak om, net als in het Europese deel van Nederland, te zorgen dat de publieke gezondheidszorg op Bonaire goed kan functioneren. De COVID-bestrijding op Bonaire is de verantwoordelijkheid van het Openbaar Lichaam Bonaire (OLB)/het (gemeente)bestuur van Bonaire.

Verantwoordelijkheden

OLB: het Openbaar Lichaam Bonaire vormt het (gemeente)bestuur van Bonaire. Dit bestaat onder andere uit het Bestuurscollege, de gedeputeerden, de gezaghebber en de Eilandsraad.

Bestuurscollege: verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke eilandtaken op Bonaire. Bestaat uit de gezaghebber en drie gedeputeerden (vergelijkbaar met college van burgemeester en wethouders).

Gedeputeerde: van de gedeputeerden is 5.1.2e bestuurlijk verantwoordelijk voor de publieke gezondheid.

Gezaghebber: verantwoordelijk voor de veiligheid op het eiland. Bij een bepaald crisisniveau neemt de gezaghebber, 5.1.2e, de verantwoordelijkheid voor de COVID-bestrijding over van de gedeputeerde.

Eilandsraad: vergelijkbaar met de gemeenteraad, de Eilandsraad controleert het Bestuurscollege.

Minister van VWS: verantwoordelijk voor het inkopen en verdelen van de COVID-vaccins en later ook voor het systeem van de vaccinatiebewijzen. Een speciale contactpersoon, de vaccinatie-gezant, werd aangesteld voor de COVID-aanpak op het Caribisch deel van het Koninkrijk.

RIVM: verzorgde voor Bonaire de juiste vriezers en koelboxen en het transport van de vaccins. Het RIVM toetste ook of de infrastructuur geschikt was voor de COVID-vaccinaties. Verder zorgde het RIVM voor de beschikbaarheid van een gespecialiseerde 5.1.2e en 5.1.2e op Bonaire.

PG

Afdeling Publieke Gezondheid

De afdeling Publieke Gezondheid (PG) is de GGD van Bonaire: verantwoordelijk voor beleid en uitvoering van de Wet Publieke Gezondheid. De vaste formatie van PG telt 19 personen. In COVID-tijd werd dit verviervoudigd met uitzendkrachten en enkele door het RIVM en VWS uitgezonden specialistische artsen en verpleegkundigen.

Medische voorzieningen



Ziekenhuis
Fundashon Mariadal



6 Huisartsenpraktijken



Organisatie Mental
Health Caribbean



Het Rode Kruis



Afdeling Publieke
Gezondheid



BEVOLKING BONAIRE

Bonaire is een snelgroeiend eiland, voor de vaccinatiestrategie was het belangrijk om een goed beeld te hebben van de grootte en samenstelling van de doelgroep.

Samenstelling van de bevolking

De bevolking van Bonaire is met ongeveer een kwart toegenomen sinds Bonaire een openbaar lichaam van Nederland is geworden. In 2020 telde Bonaire 20.915 inwoners. Minder dan de helft van hen is geboren op Bonaire. Inwoners zijn veelal afkomstig uit andere delen van het Koninkrijk der Nederlanden, vooral van Curaçao en Aruba. Maar ook uit Europees Nederland, uit andere Midden- en Zuid-Amerikaanse landen en een klein deel uit de Verenigde Staten.

Daarnaast kent Bonaire een groep tijdelijke bewoners, die niet ingeschreven staan, zoals 'overwinteraars', en gespecialiseerd personeel dat tijdelijk komt werken op Bonaire. Deze tijdelijke bewoners zijn ingeschat en meegerekend bij de COVID-vaccinatiegroep. Dat geldt ook voor de zogenoemde 'ongedocumenteerden', die zonder verblijfsvergunning werkzaam zijn of verblijven op Bonaire.

De doelgroep (18+) voor het COVID-vaccinatieprogramma is daarmee begin januari 2021 vastgesteld op 18.944 (zie tabel hieronder). Dit aantal is gedurende de hele periode als 'noemer' gehandhaafd om daarmee de vaccinatiegraad te berekenen.

Leeftijdsgroepen Bonaire, die begin januari 2021 voor vaccinatie in aanmerking komen (gebaseerd op bevolking Bonaire 7-12-2020)

Leeftijd	Aantal personen
70 jaar en ouder	1.842
60-70 jaar	2.658
50-60 jaar	3.635
40-50 jaar	3.062
30-40 jaar	3.379
18-30 jaar	2.868
Geschatte ongedocumenteerden	1.000 +/-
Geschatte tijdelijke inwoners	500 +/-
Totaal te vaccineren doelgroep	18.944

Taal

Op Bonaire zijn er vier veel gesproken talen:

- Papiaments
- Nederlands
- Spaans
- Engels

Alle communicatie over het vaccinatieprogramma moet dus in vier talen beschikbaar zijn.

Waar op het eiland?

De meeste mensen op Bonaire wonen in en rondom de hoofdstad Kralendijk, die uit verschillende wijken bestaat. Verder loopt er één weg naar het noorden van het eiland naar het dorp Rincon. Dit dorp is relatief ver van Kralendijk (19 km). Daar moest rekening mee worden gehouden bij het kiezen van vaccinatielocaties.





1. DE BEGINSITUATIE

Begin 2021 wordt Bonaire geconfronteerd met de grootste golf van besmettingen tot dan toe. De COVID-aanpak van de afdeling Publieke Gezondheid bestaat dan uit het inreisbeleid, bron- en contactonderzoek en testen. Met de nieuwe besmettingsgolf kijkt Bonaire uit naar de vaccins.

De besmettingen

In februari 2020 landde er een vliegtuig op Bonaire met daarin een passagier, afkomstig uit China. De afdeling Publieke Gezondheid (de GGD Bonaire) zette vanaf dat moment, samen met het bureau van de gezaghebber, de COVID-aanpak in de steigers. Het eerste 'golfje' van besmettingen deed zich voor in juni 2020, gevolgd door een grotere golf in september met een piek van 42 besmettingen. Voor een eiland als Bonaire is dit al een zorgelijke situatie.

De kerstdagen op Bonaire zijn steevast een periode van familiebezoek met feestelijke maaltijden. De vrees dat dit zich zou vertalen in oplopende besmettingen bleek terecht. De eerste week van januari 2021 leidde tot een piek van 82 besmettingen. Tegen deze zorgelijke achtergrond gloorde een uitweg: de vaccinaties. Wanneer, hoeveel, en welke vaccins we zouden krijgen was nog onduidelijk. Maar feit was, dat ze eraan kwamen en dat ze van levensbelang waren om het virus op Bonaire onder controle te krijgen.

COVID-bestrijding

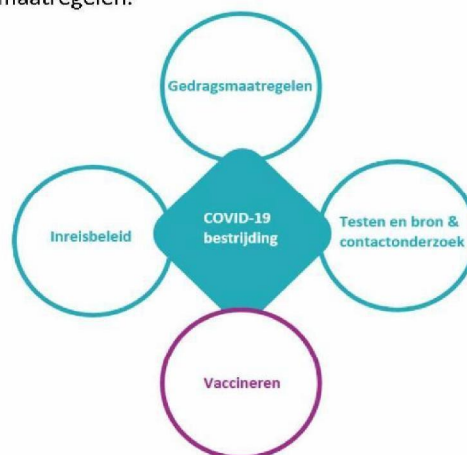
De belangrijkste taken van het COVID-team van de afdeling Publieke Gezondheid (PG) waren:

- > Het controleren van de gezondheidsverklaring en testuitkomsten van passagiers die Bonaire binnenkwamen per vliegtuig of per boot;
- > Het afnemen van PCR-testen;
- > Het doen van bron- en contactonderzoek (BCO) en monitoring van personen die besmet bleken;
- > In het callcenter per telefoon vragen beantwoorden en het noteren van aanmeldingen voor de teststraat;
- > Adviseren over gedragsmaatregelen.

De artsen van PG maakten deel uit van het crisisteam van Bonaire. Dit team bereidt de besluitvorming voor over de maatregelen en mate van crisorganisatie. Afhankelijk van het aantal besmettingen werd er op- en afgeschaald tussen zes crisisniveaus. PG heeft haar gepensioneerde ^{5.1.2e}

^{5.1.2e}, weer tijdelijk aangetrokken om bij te dragen aan de COVID-bestrijding. Zij was het vaste gezicht (de dokter) van PG op de persconferenties over de besmettingen en de bestrijding ervan, samen met de gezaghebber.

Rond de jaarwisseling was er een klaver van drie instrumenten beschikbaar om de COVID-besmettingen tegen te gaan: het inreisbeleid, gedragsmaatregelen en testen gecombineerd met bron & contactonderzoek. Uit het aantal besmettingen bleek dat deze maatregelen onvoldoende waren om het virus te beteugelen. We hadden het vierde klaverblad nodig: vaccinatie.





2. DE VOORBEREIDING

In november 2020 vindt het eerste vaccinatie-overleg plaats tussen VWS, het RIVM en het OLB. Het is nog niet duidelijk wanneer de vaccins komen en hoeveel, maar Bonaire moet klaar staan om meteen van start te kunnen gaan zodra de vaccins geleverd worden. Hiervoor moet veel geregeld worden, zoals de vaccinatie locaties, het personeel, het registratiesysteem, de cold chain en het callcenter.



Vaccinatie projectteam

De **5.1.2e** van de vaccinatie-operatie is **5.1.2e**, een ervaren beleidsadviseur infectieziekten. Hij was verantwoordelijk voor het opstellen van het projectplan*. **5.1.2e** werd ondersteund door een programmasecretaris, een uitvoerings-coördinator, het **5.1.2e** van de afdeling Publieke Gezondheid, een sociaal verpleegkundige en twee stagiaires met een publieke gezondheid achtergrond.

Het projectteam werd ondersteund en geadviseerd door de ICT-afdeling en de afdeling communicatie. Ook was er wekelijks overleg met de andere PG-artsen en verpleegkundigen, waarbij zowel de besmettingszaken als het vaccinatieproces besproken werden.



Vaccinatiebereidheid

Eind januari/begin februari 2021 werd op verzoek van de verantwoordelijke gedeputeerde een peiling gehouden naar de vaccinatiebereidheid. Met het stijgen van leeftijd bleek de bereidheid tot vaccineren toe te nemen. Men wilde zichzelf en anderen beschermen, toewerken naar groepsimmunitet of weer reizen. Degenen die twijfelden of tegen de vaccinatie waren, hadden veelal angst voor mogelijke bijwerkingen en wilden afwachten.



Cold chain

De cold chain omvat alles wat in het hele proces (zowel opslag als vervoer) nodig is om de juiste temperatuur van de vaccins te behouden. Bonaire beschikte niet over de juiste koelkasten om de vaccins te bewaren en te vervoeren. VWS en RIVM hebben ervoor gezorgd, dat eind januari 2021 de juiste koelkasten en koelboxen op Flamingo airport arriveerden om de vaccins te bewaren. De koelboxen waren belangrijk voor het vervoer van de vaccins naar verschillende priklocaties.



Personeel

Het personeel voor het vaccinatieproces werd grotendeels via uitzendbureau Tempo en via Plenchi di Trabou geworven. Alleen de artsen en de apotheker zijn langs een andere weg benaderd of hebben zichzelf aangemeld. Hun contract liep wel via het uitzendbureau.

Het ging bij het vaccinatieproces om diverse functies: medewerkers callcenter, verpleegkundigen voor het vaccineren en voor de vaccinvoorbereiding, administratiemedewerkers, gastheren en -vrouwen, locatiemanagers, artsen, apothekers, beveiligers en schoonmakers.

Op basis van flitsgesprekken op één dag is het merendeel van de vaccinatiemedewerkers geworven. Los van het uitzendbureau werkte bijna iedereen van PG mee aan het vaccinatieprogramma, bijvoorbeeld als prikkers of cold chain medewerkers/vervoerders van het vaccin.

*Het volledige projectplan is terug te vinden op de website van het OLB:

http://www.eilandsraad.nl/Raadsbijeenkomsten/Oproepen_Eilandsraadvergaderingen_2021/Oproep_buitengewone_commissie_Covid_19_vergadering_op_17_0



Priklocaties

Vaccinaties, zoals de griepvaccinaties, werden altijd bij de huisartsen gegeven. Dit was ook in eerste instantie het plan voor de COVID-vaccinaties. Huisartsen staan dicht bij hun patiënten en hun vertrouwensrelatie zou positief kunnen werken op de vaccinatiebereidheid. Toch bleken er voor deze grootschalige vaccinatie te veel logistieke beperkingen te zijn. De ruimte binnen in de huisartsenposten was te beperkt en buiten werken was uit hygiënisch oogpunt niet wenselijk. Ook kunnen de huisartsen hun agenda niet hele dagen schoonvegen om te vaccineren, en dit was wel nodig om snel veel mensen te prikken.

Al snel werd duidelijk dat we moesten uitgaan van een centrale vaccinatielocatie. De sporthal aan de Kaya Amsterdam was de enige locatie die groot genoeg was om dagelijks honderden mensen te ontvangen, vaccineren en observeren. Hier werden om te beginnen vijf priklijnen ingericht. Daarnaast werd een deel van ouderenzorgcentrum Cocari in Rincon ingericht als vaccinatielocatie met twee priklijnen, die op woensdag open zouden zijn. Dit was vooral belangrijk voor de mensen die in Rincon wonen, een dorp in het noorden van Bonaire, en geen vervoer hadden naar de sporthal in de (hoofd)stad Kralendijk. Fundashon Mariadal was bereid de vaccinatie van hun eigen personeel en overige zorgmedewerkers op het eiland

voor hun rekening te nemen. Zij richtten hiertoe een aparte vaccinatielocatie in naast het ziekenhuis.

Tot slot zijn er afspraken gemaakt met één van de huisartsen over hoe en waar de mensen die zonder verblijfsvergunning op Bonaire verblijven, gevaccineerd konden worden.



Registratie

In januari bleek dat Bonaire zelf een bronregistratie moest opzetten. Omdat Bonaire geen BSN-nummer of DigiD kent kon Bonaire niet hetzelfde systeem als Nederland gebruiken.

5.1.2e zegt hierover: "Dat was een grote verrassing en een enorme klus om dat ook nog op zo'n korte termijn te moeten regelen naast alles wat we al moesten doen." Gelukkig kwam de afdeling ICT met het voorstel om hiervoor hetzelfde systeem te gebruiken als voor de verkiezingen. Tot onze grote

opluchting bleek dit een werkbare oplossing.

In korte tijd is toen in samenwerking met het softwarebedrijf Digitale Checklisten een omgeving gebouwd waarmee de registratietaak en het inplannen van de vaccinaties uitgevoerd kon worden.

Er is besloten om de persoonlijke vaccinatiegegevens niet te delen met Nederland. Het delen van persoonsinformatie met Nederland zou op Bonaire het wantrouwen tegen de vaccinatie kunnen vergroten. De vaccinatiegegevens werden alleen geanonimiseerd opgestuurd naar Nederland. Er is wel toestemming gevraagd voor het delen van gegevens met de huisartsen.

5.1.2e



Aanmelding

PG had voorafgaand aan de vaccinatieperiode een callcenter ingericht, waarnaar mensen gratis konden bellen voor een testafspraken of voor overige COVID-informatie. Dit callcenter was tot 's avonds 22.00 uur open en was steeds bemant met 3 à 4 medewerkers. Besloten werd om de aanmeldingen voor de vaccinatie ook via dit callcenter te laten lopen en de bezetting uit te breiden tot 5 en indien nodig tot 10 medewerkers.

Het aanmelden voor vaccinatie kon telefonisch of via de website bonairecrisis.com. Aanmeldingen via de website komen direct binnen in het registratiesysteem. De callcenter medewerkers verwerken deze aanmeldingen door een tijd, datum en locatie toe te voegen en dit te berichten aan de aangemelde persoon via het opgegeven mailadres. Op de dag van de vaccinatie wordt dan op de priklocatie het batchnummer van het gegeven vaccin ingevuld in het systeem.

Het callcenter werkte met doorgeschakelde telefoons. We voorzagen dat deze eenvoudige voorzieningen niet voldoende zouden zijn om alle aanmeldingen telefonisch af te handelen. Dit was één van de redenen waarom we de aanmeldingen vooral online wilden regelen.



Communicatie

De communicatie over de vaccinatie met de bevolking is op Bonaire niet eenvoudig. Zo is de postvoorziening niet zodanig dat op die manier uitnodigingen voor vaccinatie verstuurd konden worden. Daarom maakten we gebruik van collectieve oproepen via de sociale media en kranten, of oproepen op maat via bijvoorbeeld de huisartsen.

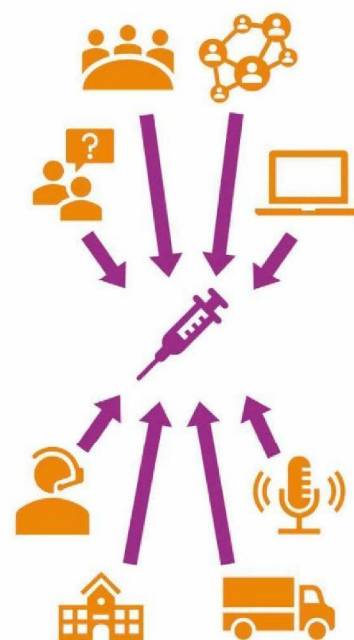
Er is op Bonaire ook niet zoiets als een publieke omroep, dus je moet gebruik maken van de zenders die er zijn. Er wordt op Bonaire veel naar de radio geluisterd. Een aantal sleutelfiguren van de zenders wilde graag meehelpen om de bevolking te informeren en aan te sporen zich te laten vaccineren.

Ook is al in de voorbereidingsfase een postercampagne opgezet met 'bekende Bonairianen'

(huisartsen, Bestuurscollege, kerkvoorgangers, jongeren) om daarmee verschillende doelgroepen aan te sporen zich te laten vaccineren.

Verder werd de website bonairecrisis.com en vooral de facebookpagina van het OLB relatief veel gebruikt om op de hoogte te blijven van de COVID-ontwikkelingen. Dat kanaal wilden we dus ook gebruiken voor de vaccinatieberichten.

De persconferenties van de gezaghebber over de COVID-besmettingen en de maatregelen werden eveneens via facebook goed bekeken. Daarom werd het vaccineren een vast item op de persconferenties met [5.1.2e](#) als 'het gezicht' van de vaccinatie. Ook de gedeputeerde leverde hieraan vaak een bijdrage.





3. DE START

16 februari 2021 komen de eerste 2340 vaccins aan. Het aanmelden is in volle gang. Ziekenhuis Mariadal is de eerste die van start gaat met het vaccineren van de zorgmedewerkers op het eiland. Op 1 maart gaat de sporthal open voor 60+ en de vrijdag daarvoor worden de bestuursleden gevaccineerd om vertrouwen te scheppen onder de bevolking.

5.1.2e

Levering en voorraad vaccins

In maart, aan de start van het vaccinatieprogramma waren er slechts 9360 vaccins (Pfizer) toegezegd voor Bonaire. Deze kwamen niet in één keer beschikbaar, maar in vier etappes. Om de drie weken zouden er 2340 vaccins komen. Wanneer de rest van de vaccins zouden komen was nog niet duidelijk, de hele wereld leefde immers nog in een tijd van vaccinschaarste.

Omdat je van het Pfizer vaccin twee prikken nodig hebt was het belangrijk dat alle mensen die een eerste prik hadden gekregen ook op tijd de tweede prik konden krijgen. Begin maart was het advies nog om na drie weken de tweede prik te geven en was een langere

interval niet gewenst. Aangezien we nooit de zekerheid hadden van een volgende levering was het belangrijk om voldoende vaccins achter de hand te houden voor de mensen die al een eerste prik hadden gehad.

Verder moeten de vaccins eerst een paar dagen 'rusten' na aankomst met het vliegtuig en konden ze dus niet meteen gebruikt worden.

Aanmeldproces

Het callcenter liep de eerste dagen tegen een aantal forse problemen aan. Er ontstond een run op telefonisch aanmelden. In het begin waren dit vooral de Nederlands- en Engelstalige inwoners. De druk werd nog groter toen ook mensen die vastliepen bij hun online

aanmelding gingen bellen. De telefoon raakte overbelast. Er waren echter niet voldoende vrije telefoons om de lijnen uit te breiden. Ook waren er geen headsets beschikbaar, dus men had last van elkaars gesprekken.

Het callcenter vulde de data en tijden voor de vaccinaties in. Omdat het systeem geen automatisch inzicht geeft waar nog plekken vrij zijn moest het callcenter tijdslots verdelen waarop mensen ingepland mochten worden. De eerste dagen liep dit systeem nog niet vlekkeloos, waardoor er soms mensen ingepland stonden op uren of dagen dat er niet gevaccineerd werd. Deze afspraken moesten dan verzet worden. Daarna is hierop een strakke coördinatie gezet, waardoor het steeds soepeler ging lopen.

In het registratiesysteem konden de data geanalyseerd worden, waardoor we bijvoorbeeld de volgende vragen konden beantwoorden:

- Hoeveel mensen zijn er al één en hoeveel twee keer gevaccineerd?
- Hoeveel mensen zijn er niet op hun afspraak gekomen?
- Hoeveel vaccins moeten we op voorraad houden om alle mensen die 1 prik hebben gehad ook hun 2e prik te geven?
- Hoeveel mensen met een sedulanummer (lokaal identiteitsnummer) hebben zich aangemeld?
- Hoeveel mensen willen in Rincon gevaccineerd worden?



Ziekenhuis Mariadal vaccineert

De samenwerking met de partners uit de witte kolom is belangrijk, zeker in tijden van crisis. Ziekenhuis Mariadal was een enorme steun op meerdere vlakken: de cold chain, het opleiden van personeel voor de vaccinbehandeling, analyseren van covidtesten, en het inrichten en bemensen van een priklocatie op hun terrein om de zorgmedewerkers te vaccineren. Op maandag 22 februari werd daar, in aanwezigheid van gedeputeerde **5.1.2e**, de allereerste COVID-vaccinatie gezet bij een op Bonaire bekende zorgmedewerker, mevrouw Henna Winklaar.

In totaal heeft Fundashon Mariadal in de eerste weken ruim 500 zorgmedewerkers gevaccineerd.

Generale repetitie sporthal

Terwijl **5.1.2e** naar eerste prikken zette was het team nog druk bezig met voorbereiden van de sporthal. Er moest nog flink wat gebeuren qua inrichting en schoonmaken.

Ter ondersteuning is medisch adviseur van GGD Haaglanden, **5.1.2e**, een ruime week naar Bonaire gekomen. Bonaire heeft al een decennium lang een samenwerkingsverband met de GGD Haaglanden en de ervaring van **5.1.2e** was nuttig omdat Bonaire nooit eerder op zo'n grote schaal gevaccineerd had. In de dagen voor de start deed **5.1.2e** een generale repetitie met het team en oefenden ze met verschillende scenario's die zich konden voordoen tijdens het echte vaccineren.

Ervaring generale repetitie – **5.1.2e**

5.1.2e vertelt over de generale repetitie: "Het team was snel ingewerkt en hoewel er in de laatste week voor de start nog veel te doen was, is het met de nodige improvisatie allemaal gelukt. Men is op Bonaire erg goed in denken in oplossingen."

Wat **5.1.2e** opviel was hoe prettig de artsenkamer was. "Het was beter dan hoe we het in Den Haag hadden. De **5.1.2e** had hier (in tegenstelling tot Den Haag) een rustige privéruimte waardoor ouderen goed te verstaan waren. Verder stond er in de artsenkamer een ziekenhuisbed dat goede dienst bewees voor bijvoorbeeld mensen met prikangst."

Ook de plastic kaarten, die mensen meekregen van de **5.1.2e** werkten goed: "Aan de kaart kon je zien of het een gewone vaccinatie betrof of één met speciale aandacht. Op Bonaire waren er bijvoorbeeld relatief veel mensen die bloedverdunners gebruiken. Bij die mensen moet het gaasje wat langer op de prikplek gedrukt worden. De kaart gaf dat aan. Al met al was het fantastisch georganiseerd".

5.1.2e

5.1.2e



Bestuurscollege gevaccineerd

Om vertrouwen te scheppen bij de lokale bevolking werden op vrijdag 26 februari, vóór de eerste officiële prikdag in de sporthal op 1 maart, de gedeputeerden en de gezaghebber al gevaccineerd in verzorgingstehuis Cocari te Rincon. “De mooiste vaccinatielocatie van Nederland” aldus **5.1.2e**.

Hoewel het in Nederland ongepast zou zijn om politici als eerste te vaccineren, werkt dit op Bonaire anders. Het bestuur heeft veel invloed op het eiland en de contacten met de bevolking zijn veel directer. Daarom is het feit dat zij zich laten vaccineren een grote

aanmoediging voor de lokale bevolking dat ook te doen. Omgekeerd wordt ook gedacht: zolang het Bestuurscollege zich niet laat vaccineren is het vaccin vast nog niet betrouwbaar.

5.1.2e “De bestuurders hebben zich als echte ambassadeurs van het vaccinatieprogramma opgesteld. Zij hebben zich als eerste laten vaccineren en daarover bericht op facebook. Dat heeft heel positief uitgewerkt en ook heel wat mensen over de streep getrokken.”

Start sporthal

De **5.1.2e**, die verantwoordelijk was voor de uitvoering in de Sporthal en Rincon, Catharina Farajian, is zeer zorgvuldig te werk gegaan. Over het algemeen was de feedback over het proces en de bejegening tijdens de vaccinatie zeer positief.

Een knelpunt bij de start was de registratie. Het vaccineren zelf kost weinig tijd, maar het invullen van gezondheidsverklaringen leidde in het begin nog wel tot wachtrijen. Dit kwam ook omdat er nogal wat mensen op andere tijden kwamen dan afgesproken. Daarom is direct na de start buiten een tent gezet zodat mensen in de schaduw konden wachten.



4. DE OPSCHALING

Het vaccineren is begonnen, maar het gaat niet snel genoeg om een nieuwe piek te voorkomen. De besmettingen blijven stijgen en opschaling is hard nodig om de coronagolf weer onder controle te krijgen.

Snellere levering vaccins

Begin maart 2021 kreeg Bonaire te maken met een enorme toename van het aantal besmettingen, veroorzaakt door de komst van de Britse variant op het eiland. Zoals de onderstaande grafiek laat zien, was de eerdere januari piek niets in vergelijking met de aantallen besmettingen waar Bonaire medio maart mee te maken kreeg. Patiënten werden naar andere eilanden en landen gevlogen wegens gebrek aan IC-bedden. De gezaghebber besloot tot een volledige lockdown met avondklok en gedeeltelijke drooglegging vanaf 18 maart 2021.

De vaccinatiegezant ^{5.1.2e} (VWS) maakte zich ernstig zorgen over de situatie op Bonaire. Hij bepleitte daarom bij VWS dat er voldoende vaccins moesten komen om alle inwoners van 18 jaar en ouder

te kunnen vaccineren. Dit zou het vaccinatieproces ook veel eenvoudiger maken. De boodschap voor ons team was duidelijk: opschalen, opschalen en opschalen! Binnen twee dagen lag ons plan klaar hoe we dit zouden gaan realiseren. Veel meer vaccinaties per dag, uitbreiding van het callcenter en voorrang voor de prioritaire beroepen.

Bonaire moest nog wel twee spannende weken wachten. Omdat de vaccins nog schaars waren moest goed uitgelegd worden waarom op Bonaire iedereen gevaccineerd kon worden terwijl in Nederland alleen de oudere doelgroep nog in aanmerking kwam. Op 20 maart kwam de definitieve goedkeuring en op 22 maart kwam de eerste helft van de grote hoeveelheid vaccins die Bonaire nu ging krijgen. Daarbij kregen we de toezegging dat we een maand later de tweede helft

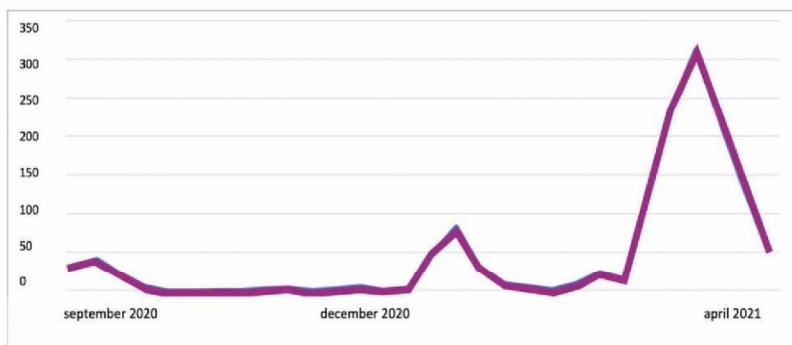
van de vaccins zouden krijgen.

Inmiddels had de gezondheidsraad geadviseerd, dat er een langere interval dan drie weken tussen de eerste en tweede prik mocht zitten. Door een interval van zes weken aan te houden, konden we met deze eerste grote levering vaccins zo snel mogelijk iedereen een eerste prik geven. Met de levering van de tweede helft van de toegezegde vaccins op 26 april konden we iedereen binnen zes weken de tweede prik geven.

Beroepsgroepen met prioriteit

Zodra we alle inwoners vanaf 18 jaar mochten gaan vaccineren is er de eerstvolgende zaterdag, 27 maart, een extra prikdag georganiseerd voor het onderwijspersoneel. Door de lockdown was het onderwijs gesloten tot en met de paasvakantie. Door het onderwijspersoneel op zaterdag te laten vaccineren konden ze na de paasvakantie dubbel gevaccineerd weer naar school. Hiervoor werd heel simpel een aparte mailbox aangemaakt waar docenten naar mailden voor aanmelding.

Verder werden ook politie en brandweer met voorrang gevaccineerd. Dit was dringend, omdat een deel van deze hulpdiensten gevaccineerd moest zijn voordat het orkaanseizoen begint op Saba en Sint Eustatius, waar zij ook ingezet kunnen worden.



Het aantal positief gemelde personen bij PG per week

5.1.2e

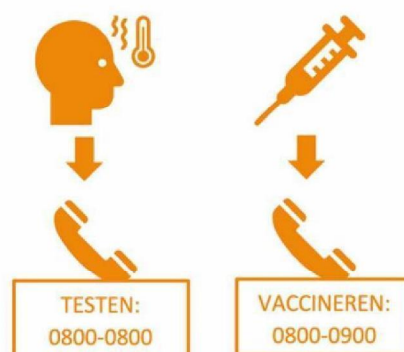
Apart callcenter voor vaccinatie

Het COVID-callcenter maakte tot dan toe zowel de afspraken voor COVID-testen als voor de vaccinatie. Met het hoge aantal besmettingen en de openstelling van vaccinatie voor de hele bevolking raakte het callcenter wederom overbelast. Omdat het hierdoor nauwelijks meer bereikbaar was voor het testen, besloten we dat er ook zonder afspraak getest kon worden. Dat liep echter zo storm, dat er enorme files ontstonden rond de teststraat. Zodanig, dat de politie ineens bij ons het terrein opkwam. Als oplossing zijn er via het uitzendbureau twee verkeersregelaars gekomen, die de auto's naar een wachtrij dirigeerden op het naastgelegen terrein van het stadion. Zij

begeleidden de auto's vervolgens stuk voor stuk naar de teststraat. De verkeersregelaars hebben we nog een aantal weken aangehouden. Maar duidelijk was dat er meer medewerkers nodig waren en de testafspraken moesten gescheiden worden van de vaccinatieafspraken.

Daarom werd de 'ban-bakuná' lijn 0800-0900 geïntroduceerd en werd een nieuwe locatie gezocht voor het vaccinatiecallcenter met meer personeel en ruimte. Een grote uitdaging, die toch binnen ongeveer twee weken gelukt is. We konden tijdelijk een leegstaand deel van het Centrum voor Jeugd en Gezin gebruiken, inclusief bureaus. De ICT-afdeling van het OLB leverde een grote bijdrage door tien computers en telefoons te regelen en operationeel te krijgen. Toen

konden de inwoners van Bonaire zich vanaf 1 april via de gratis ban-bakuná lijn aanmelden voor vaccinatie.





Sneller vaccineren

De locatie van de Sporthal bood voldoende ruimte voor een snelle opschaling naar -als het nodig was- 1000 vaccinaties per dag. Het aantal priklijnen kon worden uitgebreid en het aantal prikken per uur per priklijn kon ook opgehoogd worden. Daarbij zouden we ook in het weekend open kunnen gaan, of 's avonds. Alle mogelijkheden werden op voors en tegens beoordeeld. 's Avonds of in het weekend open betekende bijvoorbeeld dat er een tweede vaccinatieploeg gevormd moest worden. Er zit immers een maximum aan het aantal uren dat mensen kunnen werken per dag of per week. Uiteindelijk is besloten om uit te breiden naar circa 800 vaccinaties per dag door meer personen per priklijn in te plannen en daarnaast ook in het weekend open te gaan.

Verder is ook afgewogen of Rincon nog elke woensdag een vaccinatieplaats moest blijven. Waar we in de sporthal op een woensdag 800 mensen konden vaccineren, was dat in Rincon slechts rond de 100 mensen. Beide locaties tegelijk openen was niet haalbaar qua personeel. De inwoners van Rincon hadden al een aantal weken de kans gehad zich te laten vaccineren in Cocari, dus misschien moest er nu voor efficiëntie gekozen worden.

Er waren echter veel tegengeluiden en we kwamen uit bij een middenweg: een halve dag Rincon en een halve dag in de sporthal op woensdag. Met de flexibiliteit van het team konden

beiden locaties snel op- en afgetuigd worden. Zo konden de twee vaccinatieplaatsen openblijven.

Vaccineren tijdens een pandemie

— 5.1.2e
De 5.1.2e
5.1.2e maakte zich vooraf al zorgen over het vaccineren tijdens een pandemie. "Hoe implementeren we het vaccinatieprogramma tijdens een pandemie en haar maatregelen. Hoe zorgen we dat de mensen zich veilig kunnen laten vaccineren en een goede afweging kunnen maken om zich te laten vaccineren."

Bijvoorbeeld: de priklocatie moest groot genoeg zijn om afstand te kunnen houden. Soms moesten medewerkers in quarantaine, hoe slecht dit ook uitkwam. De geplande voorlichting over en inschrijving voor vaccinatie in de wijkcentra kon niet doorgaan, omdat groepsbijeenkomsten verboden waren tijdens de lockdown. In avonden vaccineren om de capaciteit te vergroten of werkende mensen tegemoet te komen, was lastig wegens de avondklok.

Stagnering aanmeldingen

Na het openstellen van vaccinatie voor iedereen boven de 18 jaar verliepen de aanmeldingen voorspoedig, er waren veel inwoners die zich graag wilden

laten vaccineren. Het opschalen bleek goed uitvoerbaar. Dagelijks, ook in het weekend, werden zonder noemenswaardige problemen, 800 vaccinaties per dag uitgevoerd. De vaccinatiegraad steeg verder naar meer dan 60% eerste prikken.

Echter na een paar weken stagneerde het aantal aanmeldingen sterk. Daarnaast bleek dat niet iedereen die een eerste prik had gehad ook de tweede prik kwam halen. De meest genoemde reden was, dat ze het vergeten waren of een praktische reden hadden, zoals geen oppas, autopech of de afspraakmail te laat gezien. Sommigen hadden gezondheidsklachten of waren positief getest. Een klein deel wilde de vaccinatie niet meer of twijfelde hierover.

Met vrije inloop mogelijkheden in het weekend en heropening van de priklocatie bij Mariadal werd getracht nog meer mensen te bereiken, maar hier kwamen maar weinig mensen op af. Degenen die zich graag wilden laten vaccineren hadden kennelijk de weg al weten te vinden.

We moesten ons nu gaan richten op inwoners, die twijfelden, die achterdochtig waren of het vaccin wel veilig was, die het te veel moeite vonden of voor wie het niet duidelijk was wat de vaccinatie hen opleverde. Kortom: we moesten overgaan op een nieuwe strategie.



5. PRIK ZOEKT MENS

De fase waarin inwoners staan te dringen om zich te laten vaccineren is voorbij. Tijd voor een nieuwe vaccinatiestrategie: als de inwoners niet meer naar ons toekomen voor de vaccinatie, dan zoeken wij hen op. Wij noemen deze strategie 'Prik zoekt mens'. Op 1 juni is de vaccinatiegraad van minimaal 1 prik 75% onder de volwassenen doelgroep. Met prikken in de wijken, prikken bij huisartsen en extra voorlichtingsmomenten doen we er alles aan om dichterbij de 85% te komen.

5.1.2e

Prikken in de wijkcentra

Het eerste onderdeel van 'Prik zoekt mens' was het vaccineren in de buurtcentra van vijf wijken. Vier weken bezocht een vaccinatieteam elke dag een andere wijk zodat inwoners zonder afspraak de eerste prik konden halen. Voor alle tweede prikken kwam het team een paar weken later nog een dag terug. Voor deze actie was er een apart mobiel team, zodat we ook in de Sporthal beschikbaar bleven om vaccinaties toe te dienen. De opening in het weekend werd teruggeschroefd naar één dag.

De twee artsen die als geen ander de prik-zoekt-mens-benadering hebben uitgevoerd zijn **5.1.2e** en **5.1.2e**. De laatste is een gepensioneerde lokale **5.1.2e** die jarenlang **5.1.2e** was van de afdeling Publieke Gezondheid. Zij geniet groot vertrouwen bij de lokale bevolking en was zeer actief om haar dorpsgenoten in Rincon tot vaccinatie te bewegen. Ook gaf zij uitleg over de werking van het vaccin en het belang van vaccinatie via de radio.

Bij het vaccineren in de wijkcentra waren niet alleen de artsen belangrijk, maar ook de omlopers, die mensen vijftien

minuten in de gaten hielden na hun vaccinatie. Onder andere hiervoor kregen we hulp van het Rode Kruis. Verder stond team communicatie van het OLB paraat om te helpen met ophangen van posters en borden om het buurtcentrum tot een echte priklocatie te maken.

5.1.2e

5.1.2e

benadrukt verder ook het belang van de beheerders van de buurtcentra. "Zij gaven de mensen een warm welkom en vertrouwd gevoel als zij naar het buurthuis kwamen om zich te laten vaccineren. Verder vroegen ze ook de mensen in hun buurt of ze al gevaccineerd waren en gaven de vaccinatiedata aan deze mensen door."

Om het vaccineren in de wijk nog aantrekkelijker te maken werd er van alles uit de kast getrokken. Zo had Antriol mondkapjes voor de gevaccineerde mensen. In sommige wijken reed er iemand rond met een megafoon om mensen op de hoogte te stellen van de aanwezigheid van het mobiele team. Bij het prikken in de wijk konden de mensen na afloop van de vaccinatie ook op de foto. Deze foto's verschenen op de facebookpagina van het openbaar lichaam.



5.1.2e

“We deden het echt samen”, zegt **5.1.2e** “mensen zijn volop gekomen omdat het dicht bij huis was. De sfeer was erg fijn. Er was tijd, een praatje en aandacht. Er werd gelachen en er werden vragen gesteld. Zelfs mensen met prikangst kwamen naar het buurthuis omdat ze zich daar meer op hun gemak voelden”.

Overig maatwerk

Naast het prikken in de wijk werden er ook inwoners thuis of in een instelling geprikt. Bijvoorbeeld mensen die niet mobiel waren of mensen die in een instelling wonen of deelnamen aan de dagopvang.

Omdat het kleinschalig vaccineren in de wijken zo goed ging, werd besloten om ook bij de huisartsen kleinschalige

prikacties te houden. Prikken bij de huisarts gebeurde eerder ook al voor de ongedocumenteerden.

Andere maatwerk acties richtten zich op het vaccineren van bepaalde groepen mensen, zo werden de medewerkers van verschillende bedrijven als groep samen gevaccineerd. Dit maakte het makkelijker om een moment te vinden voor vaccinatie voor de werknemers en het was bovendien gewoonweg gezelliger.

Ook konden we, toen bleek dat we voldoende vaccins voor iedereen hadden, én iedereen een kans had gehad om de eerste prik te halen, het interval tussen de eerste en tweede prik verkorten. We hoefden nu niet meer zes weken aan te houden omdat we de vaccins die nog geleverd moesten

Wijkcentra Tera Kora – **5.1.2e**

Wanneer mensen vroeg waren voor het vaccineren in de wijk konden ze in Tera Kora rekenen op een bakje koffie van **5.1.2e** beheerder van wijkcentrum Tera Kora. Hij kijkt er zelf erg positief op terug en benoemt de extra mogelijkheden die de wijkactie creëerde: “Mensen die overdag werken of geen auto hebben kwamen zich tijdens de lunch laten vaccineren, de sporthal is ver zonder auto en tijdens de pauzes is het erg druk op de weg waardoor het lang kan duren om bij de sporthal te komen.” Mensen met een fulltimebaan of geen vervoer maakten dus dankbaar gebruik van de optie om zich in de wijk te laten vaccineren.



worden voor de tweede prik al hadden.

Verder werd er bij het kleinschalige maatwerk ook ingespeeld op de angst die onder zwangere vrouwen of vrouwen met een kinderwens speelde. Er werden twee dagen georganiseerd waarop een verloskundige aanwezig was die vragen kon beantwoorden en met veel aandacht de mensen gerust kon stellen.

Een voorbeeld van de flexibiliteit en creativiteit bij de kleinschalige acties is te zien in de samenwerking tussen de 5.1.2e en de PG-5.1.2e. Zo raakte 5.1.2e op maandagmorgen in Rincon aan de praat met een aantal jongeren (18+) over het belang van vaccineren. Dan kreeg 5.1.2e

Verpleegkundigen PG – 5.1.2e en 5.1.2e

In de maatwerk acties waren de PG verpleegkundigen onvermoeibaar. 5.1.2e “De wijkbenadering in combinatie met het thuisprikken was een succes. Daarbij waren de wijkcentra en het Rode Kruis heel belangrijk. Zij kenden niet-mobiele mensen in de wijk, die wel gevaccineerd wilden worden, maar zich nooit aangemeld hadden voor het thuis prikken. Mensen hadden er dan vertrouwen in, omdat ze de mensen van het Rode Kruis of het buurtcentrum kenden.”

5.1.2e : “Ja, het bij de mensen thuis komen was een heel spannende en inspirerende werkwijze. We hebben ook in de gevangenis gevaccineerd en in verzorgingstehuizen. Daarbij was het wel even zoeken naar de beste wijze van organiseren, we hebben dat al doende steeds beter gedaan.”

een telefoontje van 5.1.2e “Ik heb hier een stuk of tien jongeren, die nu gevaccineerd willen worden.” Vervolgens reed 5.1.2e snel naar de sporthal, haalde daar 10 prikken op en reed de 19 km lange weg naar Rincon. Zo werden anders moeilijk te motiveren groepen ook bereikt.

Met de combi-aanpak van centrale vaccinatie in de sporthal en maatwerk prikken thuis en in de wijk lukte het toch om de vaccinatiegraad stapje voor stapje verder te verhogen. Eind juli was 81% één keer en 70% twee keer gevaccineerd.



6. PROGRAMMA UITBREIDING

Terwijl de maatwerk activiteiten en de centrale priklocatie voor een steeds hogere vaccinatiegraad zorgen, worden nieuwe opdrachten en uitdagingen onderdeel van het vaccinatieprogramma. Zo mag de groep 12-17-jarigen gevaccineerd worden en moet Bonaire in juli in staat zijn de door haar gevaccineerde personen een vaccinatiebewijs te geven in de vorm van een QR-code.

De 12-17-jarigen

Omdat inmiddels in Europa de veel besmettelijker Deltavariant was opgedoken, werd de doelgroep die voor vaccinatie in aanmerking kwam, uitgebreid met de 12- tot en met 17-jarigen. Het EMA (European Medicin Agency) adviseerde op 31 mei positief over het gebruik van het Pfizer-vaccin voor deze doelgroep. Nederland wachtte daarna nog op het advies van de Gezondheidsraad. Uiteindelijk kon Bonaire begin juli starten met het vaccineren van de 12- tot en met 17-jarigen. Helaas was daardoor de periode waarin nog veel jongeren via school bereikt kunnen worden net voorbij. De vakanties waren net begonnen. Hoewel het niet meteen storm liep, ontstond er wel een gestage stroom van aanmeldingen en stijgt de vaccinatiegraad onder de jonge bevolkingsgroep nog steeds.

Vaccinatiebewijzen

In het COVID-vaccinatieproces krijg je vaak te maken met nieuwe zaken waar nog geen oplossing voor is bedacht. Een voorbeeld zijn de vaccinatiebewijzen. In februari 2021 ging het alleen nog over een erkend papieren vaccinatiebewijs. Dat zou voor Bonaire hetzelfde zijn als voor Europees Nederland. In Europees verband werd vervolgens overlegd over een digitaal vaccinatiebewijs. Toen bleek dat de QR-codes er zouden komen begon VWS-gesprekken met Bonaire en de andere BES-eilanden om dit in praktijk te brengen. Dit bleek nog niet zo makkelijk omdat de inwoners van Bonaire geen DigiD hebben en daardoor niet online zelf hun QR-code kunnen opvragen. Vooral vanwege de inachtneming van de privacy heeft Bonaire moeten kiezen voor het alleen uitgeven van QR-codes in papieren vorm, welke later wel ingelezen kon worden in de CoronaCheck app.

Mensen konden de QR-code van tevoren telefonisch aanvragen. Hun vaccinatiestatus werd dan gecontroleerd in het systeem en de QR-code werd door het callcenter klaargemaakt

om opgehaald te worden na identiteitscontrole.

Het maken van de QR-codes gebeurde in HKVI, (Hulpverleners Kunnen Verklaringen Invoeren) een programma dat al doende ontwikkeld werd om een QR-code te maken voor mensen die geen DigiD hebben of geen toegang tot digitale middelen. Voor Nederland was HKVI een uitzonderingsroute voor mensen die geen DigiD hadden, maar voor Bonaire was het de standaard route. Doordat Bonaire veel met HKVI werkte kwamen er veel verbeterpunten naar boven die tegelijkertijd met het gebruik ingevoerd moesten worden.

QR-codes werden op Bonaire niet gebruikt als toegangsbewijzen, maar waren wel belangrijk om te kunnen reizen naar landen die op vaccinatiestatus controleerden. Het uitgeven van QR-codes viel samen met het beginnen van de zomervakantie en daardoor was de vraag naar QR-codes op hele korte termijn erg groot. Het was aanpoten, maar met de al vaak genoemde flexibiliteit en de korte lijntjes op Bonaire is het proces in goede banen geleid.



DE GROOTSTE UITDAGINGEN

1 De logistieke en IT-beperkingen

De logistieke beperkingen op Bonaire vragen om maatwerk-oplossingen. Niet alles wat in Nederland kan, is ook te realiseren op Bonaire. Het ontbreken van een burgerservicenummer en DigiD op Bonaire maakt aansluiting op Nederlandse systemen vaak lastig of onmogelijk. Hierdoor moest Bonaire bijvoorbeeld zelf een registratiesysteem kiezen en uitproberen.

Ook schijnlijk eenvoudige zaken zoals telefoons en mobieltjes, headsets, een callcenter-telefoon-unit, laptops en computers bleken niet zomaar beschikbaar te zijn of op korte termijn te leveren. Gelukkig bleek de ICT-afdeling zeer flexibel en altijd bereid om mee te denken in oplossingen. Via VWS konden we ook een aantal telefoons en laptops lenen, zodat we toch vooruit konden.

2 De vaccinatiebereidheid

De vaccinatiebereidheid is moeilijk te managen. Het vraagt om een creatieve geest en inzet om steeds een nieuw maatwerkplan te bedenken voor een bepaalde doelgroep, en om het de volgende dag weer anders te doen als blijkt dat het niet werkt. Niet gevaccineerde mensen benoemden dat zij liever wilden afwachten; 'het komt nog wel' en 'we kijken eerst de kat uit de ^{5.1.2e}'. Complottheorieën zoals dat het vaccin een chip zou bevatten, hielpen daar niet bij.

3 De schaarste van de vaccins

De schaarste van de vaccins bracht allerlei extra uitvoeringsproblemen met zich mee. Zoals eerder genoemd moesten we in het begin goed opletten dat er genoeg vaccins waren voor de tweede prik. Ook zorgde verandering in het interval tussen de eerste en tweede prik tot verwarring bij sommige inwoners. Tot slot hadden we in de eerste maanden te maken met Nederlandse toeristen die probeerden om op Bonaire gevaccineerd te worden, omdat ze in Nederland nog niet aan de beurt waren. Dit was niet de bedoeling omdat Bonaire slechts voldoende vaccins had voor de begrote doelgroep.

4 De personele aspecten

Voor de COVID-bestrijding was vijf keer zoveel PG-personeel nodig als normaal. Het managen van al deze medewerkers bleek een aanhoudende en tijdrovende taak. We hadden regelmatig te maken met personeelwisselingen omdat de hoeveelheid werk tijdens pieken (van besmettingen of vaccinatieaanmeldingen) sterk varieerde. Daarbij gingen sommige medewerkers terug naar Nederland, hadden een vaste baan gevonden en stopten bij het uitzendbureau, of bleken minder geschikt voor het werk.

Verder was het voor bepaalde taken absoluut noodzakelijk dat deze werden uitgevoerd door lokale mensen die vloeiend Papiaments spreken. ^{5.1.2e} en ^{5.1.2e} "De sporthal werd door lokale mensen wel enigszins als 'wit' ervaren. Het is van belang om ook bij de sporthal vertrouwde gezichten in te zetten."

Terugblik ^{5.1.2e}

Wat betreft de administratie van gegevens bleken consistentie en vooruitdenken belangrijk. Bij het opschalen werden niet alle administratoren door dezelfde persoon ingewerkt en na een tijdje ontstonden er discrepanties. De één gebruikte bijvoorbeeld 15:00 en de ander 3.00 pm als notatie. Hierdoor werd niet het totaal aantal personen gevonden als er werd gezocht op 15:00.

Verder bleek na de eerste maanden dat er te weinig gegevens waren gevraagd. Omdat we wegens de privacywet zo min mogelijk gegevens wilden vragen als uitgangspunt, zijn geboortedatum en de buurt waar iemand woont niet genoteerd. Later bleek dat we deze gegevens toch nodig hadden voor de doelgerichte acties. Via een omweg hebben we anoniem deze gegevens kunnen analyseren, maar voor de toekomst is het goed om van tevoren na te gaan welke gegevens je nodig gaat hebben, al is dat pas over een paar maanden.



DE BELANGRIJKSTE SUCCESFACTOREN

1 Vaste priklocaties

De drie vaste priklocaties vormden een stabiele basis waarop overige acties en aanpassingen in strategie gemaakt konden worden. Vooral de sporthal bleek goed geschikt voor gemakkelijk op- en afschalen en was een fijne uitvalbasis voor de kleinschalige acties of het thuisprikken. Verder bood Cocari een belangrijke bijdrage aan de vaccinatiebereidheid van de inwoners van Rincon. Tot slot heeft Mariadal in het begin de zorgmedewerkers gevaccineerd en was tijdens het opschalen bereid om een aantal dagen in de week mee te vaccineren. Mariadal lag nog meer in het centrum van Kralendijk en verlaagde daardoor voor sommigen een drempel, hoewel we wel merkten dat de sporthal het beste bekend was onder de bevolking.

2 Flexibele, kleinschalige acties met lokaal netwerk

Flexibiliteit was de rode draad in de aanpak. Steeds moest je weer bereid zijn om de aanpak aan te passen en te zoeken naar nieuwe wegen om de vaccinatiegraad te verhogen. Voorop staat, dat de tomeloze inzet en flexibiliteit van alle medewerkers, die altijd bereid waren tot 's avonds laat en in het weekend door te werken, de belangrijkste succesfactor was voor het slagen van de vaccinatiecampagne.

Om maatwerk te kunnen uitvoeren heb je artsen en verpleegkundigen nodig, die enthousiast en met liefde de wijken intrekken om inwoners te informeren en vaccineren. Maar zonder lokale mensen die de inwoners persoonlijk kennen wordt het succes veel minder groot. In Rincon was de **5.1.2e** heel actief in het begeistere van haar dorpsgenoten, jong en oud. Haar aanmoedigingen zeggen de inwoners meer dan de woorden van hoogleraren van het RIVM.

Bij de wijkaanpak en het thuisprikken vervulde het Rode Kruis een belangrijke rol. Zij kenden al veel mensen vanuit andere acties van het Rode Kruis en benaderden mensen persoonlijk. Ook de vrijwilligers uit de buurtcentra waren hierbij belangrijk.

Terugblik 5.1.2e

“De mentaliteit op Bonaire van mensen in de uitvoering om dingen op te lossen, desnoods met wat provisorische hulpmiddelen, is een heel krachtige succesfactor gebleken. Soms denk je wel eens dat onze Europees Nederlandse hang naar protocollen en kwaliteitsnormen het creatieve en oplossende vermogen van mensen uitdooft. En het resultaat hoeft dan niet per se beter te zijn.”

3 Slim gebruik van data

Hand in hand met de kleinschalige acties ging het analyseren van de vaccinatiedata. Door een anonieme koppeling van ons registratiesysteem met data uit het persoonsgegevens register konden wij inzicht krijgen in de vaccinatiegraad van de verschillende leeftijdsgroepen en buurten. Dit was handig om een strategie te bedenken voor bijvoorbeeld de wijkacties.

4 Goede samenwerking met het Bestuurscollege

Op Bonaire is het Bestuurscollege meer direct betrokken bij en verantwoordelijk voor de COVID-aanpak dan een gemeentebestuur in Nederland. De goede samenwerking en alle support vanuit het Bestuurscollege van Bonaire heeft zeker bijgedragen aan het vertrouwen van de bevolking in de aanpak. Zo liet de gezaghebber weten, dat we hem altijd konden benaderen als we op problemen stuitten. De gedeputeerden lieten zich publiekelijk vaccineren en stonden op posters. Wij voelden ons gesteund door het vertrouwen dat het Bestuurscollege ons gaf. De korte lijnen op een klein eiland tussen bestuur, instanties en personen zijn voor het uitvoeren van een ingewikkelde vaccinatieklus een groot voordeel.



NAWOORD

En toen brak het moment aan, waarop onze opdracht was afgelopen en wij ons weer opmaakten terug te gaan naar Nederland. Bonaire scoorde goed wat betreft de vaccinatiegraad en ook wat besmettingen betreft was het toen rustig.

Wij hebben het een zeer leerzame en inspirerende periode gevonden en hebben het als een voorrecht ervaren om een bijdrage te mogen leveren aan de bestrijding van de COVID-pandemie op Bonaire. We danken alle betrokkenen voor hun medewerking en support. En we danken in het bijzonder de PG-medewerkers voor hun onvermoeibare inzet, creativiteit, gastvrijheid en hun niet aflatende aanbod aan Bonairiaanse lekkernijen.

Met ons vertrek is de COVID-bestrijding en het vaccineren nog lang niet ten einde. Er zijn steeds weer nieuwe uitdagingen en vraagstukken om op te lossen. Zo bleken na de zomer de besmettingen weer fors op te lopen. Blijkbaar moet de lat nog hoger gelegd worden dan een vaccinatiegraad van 85% van de volwassen bevolking en is in ieder geval een booster nodig. Voorlopig blijft het nog spannend en zeer inspannend, ook al is de beschikbaarheid van vaccins nu geen probleem meer. We wensen Bonaire, de inwoners, het Openbaar Lichaam en de afdeling Publieke Gezondheid daarbij alle succes toe.

23 - 23

5.1.2e

